

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5848/2021
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1088/21 од 08.07.2021. године, у седници већа одржаној 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1088/21 од 08.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1088/21 од 08.07.2021. године, првим ставом изреке, жалба туженог је одбијена и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 311/2020 од 04.03.2021. године, којом је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцима исплати укупан износ од 12.884.893,60 динара, и то тужиоцу АА износ од 6.442.446,80 динара, а тужиоцу ББ износ од 6.442.446,80 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и трошкове парничног поступка у износу од 582.010,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Другим ставом изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

При доношењу побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по

службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се садржином ревизије указује није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, и поступајући у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, у датом образложењу побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, сада пок. ВВ је у зкњ. улошку бр. ... КО ... била уписана као власник кат. парцеле .../... површине 4 ха 45 а 23 м2, од које су настале кат. парцеле бр. .../... површине 659 м2, кп.бр. .../... површине 857 м2 и кп.бр. .../... површине 604 м2. Наведене катастарске парцеле су ушле у састав новонасталих парцела, и то: кат. парцела бр. .../... у састав кат.парцеле број ... површине 41а 43м2, кат. парцела .../... у састав кат. парцеле број ... површине 49а 64м2 и кат.парцела број .../... у састав кат. парцеле број ... површине 50а 81м2 и уписане су у ЛН број ... КО ..., као јавна својина. У зкњ. улошку КО ... није евидентирано да су предметне парцеле прешле у својину другог лица, па ни туженог, нити је евидентирано да је вођен оставински поступак за парцеле старих бројева, а Служба за катастар непокретности не поседује исправе на основу којих је упис извршен. Предметне кат.парцеле су прешле у својину туженог у поступку комасације – премера грађевинског реона, односно обнове Земљишних књига од 1978. - 1984. године, када су парцеле за које је утврђено да се фактички користе као пут, уписане као својина туженог. Правноснажним решењем о наслеђивању Основног суда у Новом Саду О 791/19 од 27.03.2019. године, тужиоци су по праву представљања оглашени за наследнике иза пок. ББ, свако са ½ идеалног дела.

Кат. парцела број ... КО ... (раније кат. парцела бр. .../... КО ...), у целости представља улицу ... у ..., кат. парцела број ... КО ... (раније кат. парцела бр. .../... КО ...) улицу ... у ... и кат. парцела број ... КО ... (раније кат. парцела бр. .../... КО ...) улицу ... у ... . Према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15 и 14/17), кат. парцеле број ..., ... и ... КО ... се налазе у зони породичног становања у старим деловима насеља и у целости су намењене за јавно грађевинско земљиште за јавну и саобраћајну површину – регулацију улица ..., ... и ... у ..., које нису намењене за изградњу и на којима нису изграђене регулационе и грађевинске линије. Наведене кат. парцеле су комплетно опремљене инфраструктуром, водном (водовод и канализација), електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром, док су саобраћајне површине изграђене од асфалтног застора и неометано их користи неограничени број лица за јавни саобраћај. Према налазу и мишљењу судског вештака (усаглашеном са извештајем пореске управе од 06.11.2019. године), тржишна вредност наведених парцела износи 12.884.893,60 динара (6.077,78 динара/м2 = 51,73 евра по м2). Предметне парцеле су одузете од правног претходника тужилаца ББ за потребе изградње улица и данас представљају улице. Поступак експропријације у вези са предметним парцелама није вођен, а правном претходнику тужилаца, као ни тужиоцима, накнада по наведеном основу није исплаћена, нити су на други начин обештећени.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом члана 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права, члана 58. Устава Републике Србије, члана 2. став 2. Закона о јавним путевима и

члана 69. и 70. Закона о планирању и изградњи, усвојили тужбени захтев и тужиоцима досудили накнаду за одузете парцеле у износу од 12.884.893,60 динара у висини утврђеној према налазу и мишљењу судског вештака усаглашеном са извештајем пореске управе, а због извршене фактичке експропријације земљишта.

Неосновано се у ревизији туженог истиче да је материјално право погрешно примењено.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије у ставу 1, зајемчено је мирно уживање имовине и других имовинских права стечених на основу закона. Ставом 2. истог члана прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Чланом 3. Закона о основама својинскоправних односа ставом 1. прописано је право власника да своју ствар држи, да је користи и да њоме располаже у границама одређеним законом. Свако је дужан да се уздржава од повреде права својине другог лица, прописује став 2. наведеног члана.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09...145/14) прописано је да површина јавне намене јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 113/17) поред осталог прописано је: добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.) (став 2), да свако има право да добра у општој употреби користи на начин који је ради остварења те намене прописан законом, односно одлуком органа или правног лица коме су та добра дата на управљање (став 4) и да добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев државних путева II реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 7.)

У конкретном случају, спорно земљиште је Планом генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15 и 14/17) одређено за улице и саобраћајнице које користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесу улице које имају свој назив. Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улице свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. Тужиоци су фактички лишени права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и нису дужни да трпе штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији

(изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде. Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, у погледу основа тужбеног захтева.

Неосновано се ревизијским наводима оспорава висина досуђене накнаде тужиоцима.

Наиме, фактичко заузимање парцеле ради изградње улица представља правни основ за остваривање права на новчану накнаду у висини која не може бити нижа од тржишне, исто као и да је спроведен поступак експропријације, односно изузимање земљишта из поседа, који је у овом случају изостао пропустом надлежног органа туженог. Наведено следи из цитиране одредбе члана 58. став 2. Устава Републике Србије и праксе у примени члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима, засноване на ставу Европског суда за људска права да се код сваког одузимање имовине у јавном интересу мора постићи равнотежа између захтева општег интереса и права појединца на њено уживање, да одсуство накнаде или неодговарајућа накнада код експропријације редовно представља несразмерно мешање државе, односно да ако се појединцу за одузету непокретност не плати никаква накнада, повреда права на мирно уживање имовине постоји све до оног момента када дође до успостављања равнотеже интереса, исплатом адекватне накнаде.

У ревизији су изнете примедбе на оцену доказа, а тим се у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што не представља дозвољен разлог због којег се ревизија може изјавити, насупрот прописаног у члану 407. став 2. ЗПП. Такви наводи се не разматрају у ревизијском поступку.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић